

EPISTULAE FĒLIS

EPISTULAE FĒLIS

IN LĀTĪNAM VERSA AB JĀCŌBŌ FOLIŌ

Auctōre

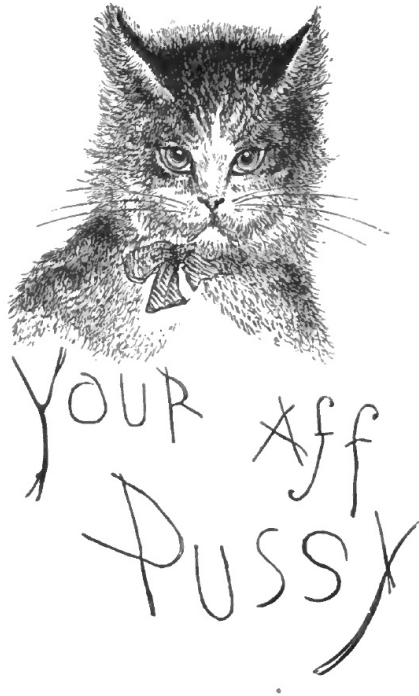
Helen Hunt Jackson

tusculanum.la

Epistulae fēlis

5

patreon.com/tusculanum

Epistulae felis

patreon.com/tusculanum

I.

FĒLĒCULA HELENÆ SUAE SALŪTEM DĪCIT.

HELENA est, quam māter tua tē nōminat. Sciō, nam in ejus mēnsam scrīptōriam nunc saluī, dum abest, spectāvī et persuasum est mihi idem jū̄s tē sic nōminandī quam illī esse, nam etsi catulus meus mihi que speciē similis esses, magis tē nōn amārem. Quōtiēns bene in gremiō merīdiāvī! Quantum frūstī carnis ex cēnā tuā mihi servāvisti! Ō, dum spīrō, numquam mūrem aliquid tuī tangere sīnam.

Īnfēlicissima eram, quum profecta esses, et nescīvī, quid facerem. In horreum iī et dormīre voluī, nam dormīre est optimum īnfēlicum animālium putō. Sed sine veterī Carolō in horreō supplōdente nōn sustinēre potuī. Ergō in hortum iī et sub roseīs rosīs jacuī et muscās cēpit. Circum rosās muscae sunt, quae magis quam aliās abs mē numquam ēsae amem. Tibī videndum est: Meus modus capendī ab tuō valdē differt. tē eās numquam ēdere ani-

»*Mē infēlicem fēlem!*«

Epistulae felis

madvertis et mīror tē mihī benīgna esse, quum tam crūdēlis sīs tē muscās inepte nēcāre.

Saepe dē eā rē loquī dēsīderō. Quōniam tua cara māter mē scribere docuit, tibī dē multīs rēbus dīcam, cujus iterum iterumque īnfēlix eram, quod effīcere nōn potuī, ut mē intellegeres. Animō omninō dēficiō, ut linguam hūmānam discam, et dubitō, an homō operam det, ut nostram discat. Itaque fēlēs omininō societāte inter nōs continēmus, quae ratiōnem nostram quantum prohibeat, tantum possimus; etiam locus, ubī tantillae felēs alantur, ut Amerstium, sōlus est. Sī fēlēs dominae Hitchcock et filiī jūdicis Dickinson nōn fuissent, verō loquī oblīta essem.

Quum domī es, nōn perturbor loquī nōn posse, nam verbum quemque abs tē dictum intellegō et ludōs laetissimōs pilā rubrā lūdīmus. Haec in loculō armāriolī in cubiculō posita est. Māter tua, quum pōneret, sē mihī convertit, »miseram Fēliculam!«, inquit, »Tibī nōn jam ludī laetissimī sunt, quoad Helena domum rediit« et certō flērenda sentiō. Sed stultum esse immūtābile flēre dūcō, tum igitur aliquid in sinistrō oculō esse fefellī et pede tersī. Mē aliquid flēre rārissimō est, nisi lac effūsum.

Mē saepe flēvisse, ut primum id accidat, mihi fatendum est: Et semper lacti felis accidit. In veteri amphora fracta, quae contactu minimo concidit, ita ponitur, ut optimē obstet. Josias in casa continuo catillum caeruleum meum evertit et, quum me bonum jentaculum lacteum habere cogitarem, mihi sunt nihil, nisi muscae, quae nihil, nisi voluptas ludicra, sunt. Ut dicam, ita gaudeo, quod scio, quum domum redieris, te mihi cibum meliorem peturam esse.

Te castaneas invenisse spero, quas in fundo currus tibi posuissem. Nec de alio quocquam ad ponendum, quae te me meminerit, cogitare possum: Sed timeo, ne me illas posuisse numquam putēs, et dolendum est, si non cogites, quod super sedem cum illis nitī mihi terribile erat et, ut maximas ferrem, dentes ita tetendi, ut claudi facti sint.

Tres dentes lionēs pulchri in xysto sunt, sed suspicor non superesse, donec rediisti. Vir incognitus in horto tuo agebat, quum eum observarem, attamen inveni, quid faceret. Timeo, ne injucundum sit. Si magis inveniam, de ea re in secundis litteris dicam. Cura, ut valeas!

Epistulae fēlis

»*Labōriōsum est.*«

patreon.com/tusculanum

II.

FĒLĒCULA HELENÆ SUAE SALŪTEM DĪCIT.

CUPIŌ tē et patrem tuum sē convertere, ubicumque sītis, ubī prīmum litterās accēperitis, et domum, quam celerrime possītis, redīre. Sī mox nōn veniātis, nulla domus vōbīs ad intrandum relinquet. Tam territa atque perturbata sum, ut pēdēs trēmant. Bīs atramentum subvertī et tantum effūdī, ut paululum in fundō pōculi manēret, et ita crassum ut ārida puls est. Petō igitur, ut mihi speciem litterārum īgnōscās, et celerrimē, quam possum, dē hīc rēbus terribilibus dīcam. Herī, post nōn longiōrem quam ūnam hōram litterīs scrīptīs, in atriō māgnū strepitum audīvī et irruī, ut vidērem, quid factum esset.

Erat Mariā, quae caeruleam rīcam atrōcem in caput ligāverat, illī cupiditās lavandī et malleus māgnus accrēvit. Ut prīmum mē vīdit, clāmāvit: »Ibī fēlēs est. Ista semper mihi obstat!« et jēcīt mihi pīlam portamque sonitū māgnō clausit. Forās igitur cucurrī et sub priōribus fenestrī

auscultāvī, quum eam rem malam, quam nōn palam fierī vellet, suscipere sentīrem. Tālēs strepitūs numquam audīvī: Omnēs supellectilēs movēbantur; et post paulum minūtōrum, quid numquam putās, strāgulum jāctum est in caput meum!

Suffōcāta pulveribus paene sum et quidque ossa corporis frācta esse mihi vidētur; sed exrēpere cōnfēcī et Mariām audīvī dīcentem: »Utinam dēnuō tormentum fēlis nōn esset! Mehercle, Helenam istam sēcum duxisse dēsīderō.« Tum magis quam umquam certiōr aliquam petulantiam fierī sentiō; et in hortum cucurrī et mālum veterem nīxa sum et rāmum rēpsī, dē quō fenestram atrīi spectāre possum.

Ō cara Helena! Tū scīre potes, quōmodo sēnserim sellās, mēnsās, loculāmentā in mediō fundō aggesta et librī in corbibus māgnīs conditī et Mariām fenestram et fenestram celerrime, quam posset, eximentem vidēre. Tē narrāre oblīta sum mātrem herī vesperī tuam abiisse. Eam ad Hadley vīsītātum iisse suspicor et Mariā cum omnibus rēbus, quae rēs movērī posset, sē prōripere in animō habuisse, priusquam illa rediisset, vidētur. Paulō post ista Hībernica foeda, quī domī dominī Slater habitat, ad postīcum

Epistulae fēlis

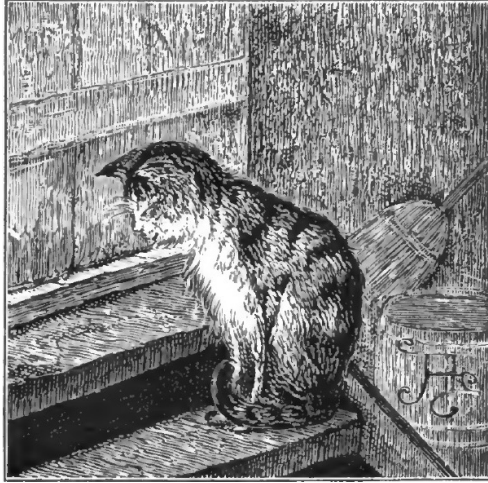
»*Mālus vetus*«

vēnit – nōscis, quem dicō; ista, quae aquam frīgidam proximō vēre in mē jacuīt.

Quum istam venientem vidērem, ista et Marīa mē necāre in animō habēre vidēbantur, dum afuistī. Sē igitur dē arbōre dējecta sum et pedem optimum festīnanter discidī et in Baker's Grove cucurrī et misera frīgens atque ēsuriēns tōtum diem versābar. Aliquid nivis in cavitāte erat et umidōs pēs factum est, quī semper abs mē miserī sēnsī sunt, et nihil cibī, nisī tenuem siccum talpam, ad edendum invēnī. Hī numquam vēre delicatī sunt. Profectō, nēmō scīt, quōmodo vītās dūrās nōs fēlēs, etiam fēlicissimae nostrī, agēmus! Tenebrīs obortīs domum rediī; at Marīa quamque, portam, vel parvam in casā nigrā, clauserat.

Ergō fenestra cellāria mihi īnsilienda fuit, quod nōn amem, quum in dēscendō in angulum lacteae patinae umerum dextrum luxārem. scālās culīnae ita quiēta ut mūs rēpsī, sī sic iudicāre possim, et perdiū auscultāvī, ut ex colloquiō Marīae cum Hibernicā, quid meditārentur. Sed numquam hibernice scīvī et, quamquam audīvī, donec pedes meī spasmōs habuērunt, quod tam diū in for-

Epistulae fēlis

»*Quiēta ut mūs!*«

mā cōstante stetī, nōn sapientiōr facta sum. Etiam verba ā Mariā dicta nōn intellēxī et ferē optimē intellegō.

Noctem incommodam in situlā carōtīs complētā ēgī. Simulac Mariām scālās dēscendere hoc māne audīvī, fornice occultāvī et, dum lac hausit, scālās ascendī et in atrium cucurrī. Omnia est in eōdem perturbātiōne; strāgulum et fenestrae abiērunt et mihī nōnnullae sellae ablātae esse vidētur. Omnia porcellāna in corbibus posita in fundō mēnsae coquināriae. Omnia vestīmenta patris et mātris ex armāriō sūmpta et in sellīs posita sunt. Ātrox est mē eō adesse, eum vidēre, ūllum facere nōn quīvī. Nōn putō mē incommida fēlis animadvertere. Commodum trāns viam cum jūdicis fēle colloquium habuī, sed tam senex atque stultus est inque sex catulīs tam occupāta est (quōs foedissimōs ducō), ut non jam minimum animum in rēs vīcīnitātis attendat

Domina Hitchcock praeter domum hoc māne iit et ad eam cucurrī et vestem ejus momordit et omnia fēcī, ut introeat, sed »Nōn«, inquit, »nōn introīi hodiē. Domina tua domō āfuit.« Dīcō mē flēre potuisse. In mediā viā cōnsēdī et sēmihōram nōn mōvī.

Epistulae felis

Audīvī amīcam tuam, Hannam Dorrance, herī dīcentem sē hodiē litterās missuram esse. Itaque collem veniam et litterās meās ad eam feram. Cōgitō eam obstupefactūram esse, simulac mē videās, nam certissima sum nēmīnem ūllīus fēlium in oppidō litterās scrībere posse. Quaesō domum redīre, ubī potes.

P.S: Duō vīrī in currō māgnō ante domum vectī sunt et omnia strāgula in eō ponebant. Ō cara, Ō cara, utinam scīrem, quid facerem! Et nunc ipsum Mariām dīcentem audīvī »Este celerimī, quam potestis, nam perfēcerō, antequam redībunt.«

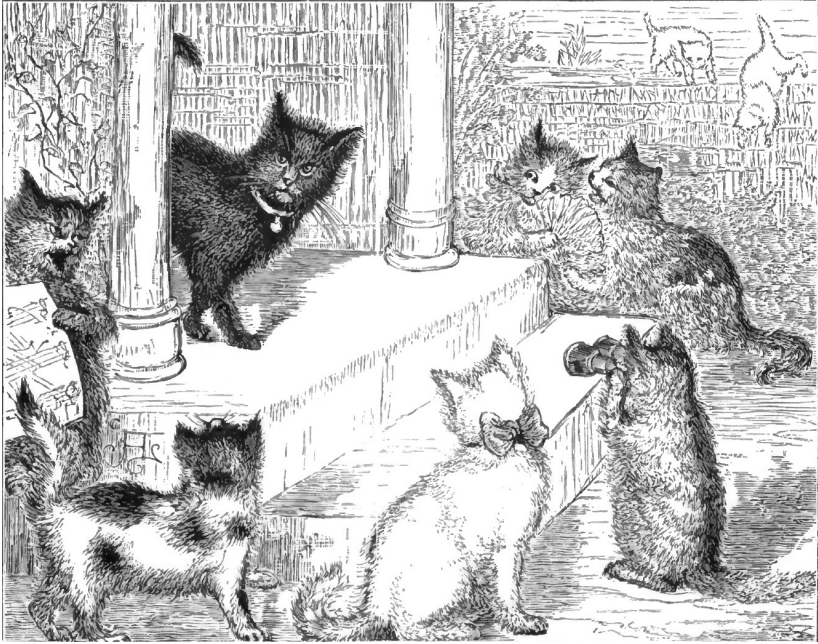
patreon.com/tusculanum

III.

FĒLĒCULA HELENÆ SUAE SALŪTEM DĪCIT.

NIMIS rigida atque saucia sum, ut magis quam ūnum
versum scrībam, quōniam dolōrōsē cecidī; at tē
certiōrem mihi facendum est metum rīdiculum esse et mē
pudōre afficere. Domus et omnia rēs tūtae sunt; māter tua
domum rediit; tibi litterās mittam et nārrem, ut primum
stilō sine dolōre ūtī potuerō.

Aliēnī domī Nelson habitātum vēnit; perbenīgnī sunt,
putō, nam lac ejus in vasā flāvā pōnit. Sēcum fēlem splen-
didam Caesarem vocātam dūxit et cunctī dē hōc loquun-
tur. Huic pulcherrimae, quās umquam vīdī, vibrissae
sunt. Verō mihi satis salūtis futūram esse sperō, ut mox
videam, sed nōn nunc mē videat.

»*Ecce Caesar!*«

IV.

FĒLĒCULA HELENÆ SUAE SALŪTEM DĪCIT.

REM ūnam fēlēs magis quam vīrī et fēminae nōn volunt, id est: suī fāmam laedere. Egō autem meī fāmam laesīt, quum epistulam lōngam scrīberet Mariām omnēs supellectilēs movēre et domum dēstruere. Tibī nārrāre, quid vērē factum sit, mē pudet, sed sciō tē mē satis amāre, ut metum nūllius ignōscās.

Litterīs scrīptīs trēs diem dēteriōrius fīēbat. Māter tua nōn rediit et Hībernica mala perpetuō adfuit. Domō appropinquāre ausa nōn sum et paene fāme periisse affirmō. Sub rosīs jacēbam et utcumque vidēbam, quid fieret. Interdum mūrem māgnū in horreō capebam, at tālem cibum condītum nōn sapīvī, quum tēcum vīxissem et levīōre cibō assuēvissem. Diē tertiō tam infirma atque aegrōta sēnsī, ut tranquilla tōtum diem faenō stabulī Carolī jacērem; prōfectō fāme atque metū moritūra esse putō. Merīdiē Mariām in casā dīcentem audīvī: »Immō immor-

tālem fēlem prōfugisse putō. Liberātiō tormentī est, sed istae ātrōcī accidisse scīam!«

Tōtum corpus tremebam, nam ūnō ictū pedis, sī mē invēniās, necet, et tam īnfirma eram, ut curram. Ad vesperum vōcem mātris audīvī: »Misera Fēlēcula«, inquit, »Cur, misera Fēlēcula, ubī es?«

Tē affirmō, cara Helena! Hominēs, quī fēlēs nōn sentire posse dīcunt – saepe audīvī – procul errant. Sī scīrent, quōmodo eō tempore sentīrem, sententiam mūtārent. Paene nimis gāvīsa sum, ut sonum ēdam. Pēdēs fundō adhaerēre et egō numquam illam assecūtūram esse mihi videntur. Mē sustulit et per culīnam in atrium tulit. Marīa placentam coquēns et māter tua, quum praeterīret, dulcī vōce »Eccel!«, inquit, »Invēnī miseram Fēlēculam, Marīa.«

»Hmpf«, illa respondit, »Numquam eam tam citō inventam esse, nisi vellet, putāvī.« Illam mentīrī scivī, quod audīveram, quid in casā dīceret. Cur mē ōderit, scīre cupiō. Utinam scīret, quantopere mihi in odiō esset! Sānē putō: Rōdam nocte tībiāliās et calceōs ejus! Magis quam iūstum sit et numquam mē suspicēre, quum tot mūrēs in

Epistulae felis

cubiculō ejus sint et numquam tangam, quī ex cubiculō istius ortī mihi vīdeantur.

Atrium in ordinem pulcherrimum redactum est - aliquid niveum ut frōns corbis in tōtō fundō et fōrmōsum vēlum chartārium, quod splendet roseum atque niveum, supra camīnō et vēla ex sēricā facta ad fenestrās erant. Quiētissima aliquantisper in mediō cubiculō stetī. Nimis dēprehēnsa sum, ut mōvērem. Ō, utinam dīcere possem, tuae Mātrī carae omnia in trībus praeteritīs diēbus facta nuntiārem!

»Miserā Fēlēcula«, nunc inquit, »fāme periistī, nōne?« »Sīc est!«, māgnā vōce quēsta sum. Tum mihi patinam albae cērōmatis plēnam et dēlicātissimam carnem concīsam, quam numquam ēdī, tulit. Cībō ēsō in gremium suum sustulit, »Miserā Fēlēcula«, inquit, »Nōne dēsiderāmus Helenam parvam?« et in gremiō suō ad quiētem tenuit. Tum mē ad extrēmum lectī dormīre sīvit. Nox una ex fēlicissimīs tōtae vītae erat. Mediō nocte exsomnia brēve tempus eram et mūsculum cēpī. Tālis parvus semper tam tener sunt.

Māne jentāculum cum eō in triclīniō habuī, quod ita politum quam ātrium vidētur. Jentāculum habitō domi-

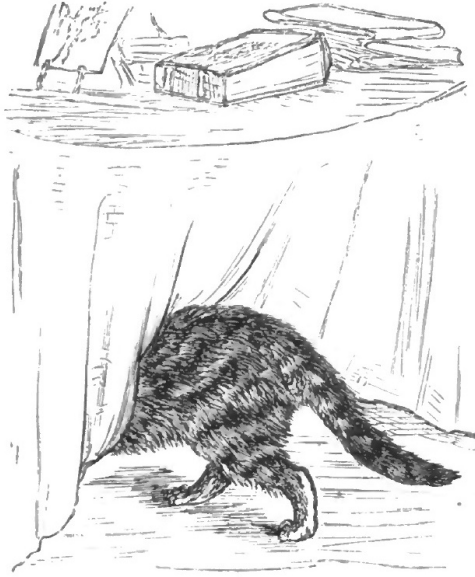
na Hitchcok intrāvit et māter tua: »Sed cōgitā«, inquit, »quantum fēlicis mihī sit! Mē absente Marīa domum purgāvit. Quidque cubiculum purgātum est; vestimenta lānea prō aestāte dēposita est. Misera Fēlēcula metū mōta sē prōripuit et idem fēcissēmus, sī domī fuissēmus.«

Quantum pudōris mē invāserit, cōgitāre potesne? Sub mēnsam cucurrī neque exiī, quoad Domina Hitchcock abierat. Sed nunc trīstissima pars fabulae meae apparet: Paulō post, quum ex fenestrā spectārem, erithacum pinguisimum atque blandissimum in fundō sub cerasō vīdī. Fenestra vitrea nōn vidēbātur et eum dēprōmpsisse et dēposuisse cum anderiīs et stragulīs prō prōximō hieme cōgītāvī. Nōn multum temporis mihī mānsēre scīvī, sī erithacum capere volō. Summa vī igitur et per fenestram salīre cōnātus sum.

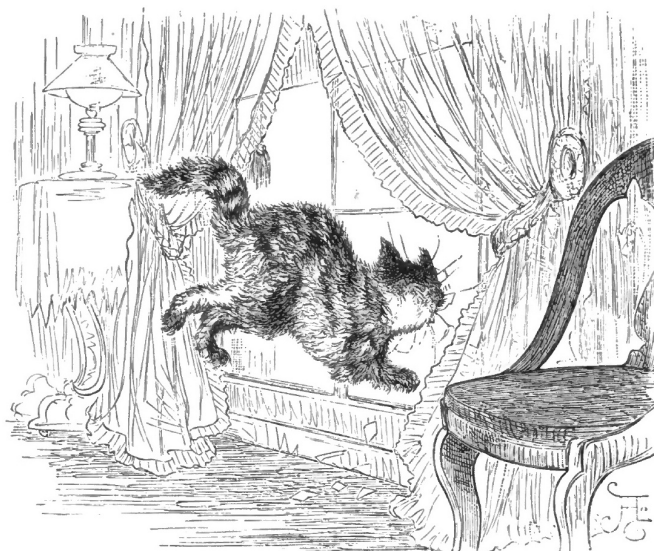
Ō Helena cara! Talem rē pulsum umquam audīvisse nōn putō! Paene in cubiculō mediō recidī. Mē saltem sexiēns torsisse mihī vidētur. Sanguis ex nāsō flūxit et auris dextra dolōre maximō in rotam fenestrae secta est. Neque vidēre neque audīre nōn nihil temporis potuī.

Quum experrēcta esset, mātrem tuam mē tenentem et faciē meō muciniō suō madefactō tergentem vīdī. Dex-

Epistulae fēlis

»Exīre nolō!«

» *Mihī dolet.* «

Epistulae felis

ter pēs prior obrītus erat, quā dē causā mihi difficile est faciēm lavāre et ad tē scribere. Pessimus est nāsus meus. Quisque mē vidēs irrīdet, sed hīs indulgeō. Illi bīs tantus est, quantus antea fuit. Graviter timēre incipiō, nē numquam ad veterem fōrmam revertat. In miseriam praecipitata sum! Qui nāsum pulcherrimum faciēi fēlīnae esse nesciat? Mē taedet dē cāsū meō sermōnis, quī omnibus domum invenientibus narrātur. Rīdētis, quasi suffocāvissētis, praecipuē, sī sub mēnsam currere nōn cōficiō, priusquam nāsum meum vidētis.

Praeter eum magis scripsissem et scribat, sed pēs mihi dolet et oculus paene tumidō nāsō clauditur. Igitur valē!

P.S. Dē Caesare in postrēmīs litterīs scribam? Scīlicet foris miseriae causa nōn vagātur, ergō nōndum, nisi ad fenestram, vīdī.

patreon.com/tusculanum

V.

FĒLĒCULA HELENÆ SUAE SALŪTEM DĪCIT.

CERTA sum tē mīrārī, quārē duās hebdomadēs ad tē nōn scrīpserim, sed, ut prīmum audīveris, quibus perīculīs superfuērim, mē vīvere omnīnō mīrābor. Pergāvīsa sum, quod mātrem herī dīcentem tuam sē ad tē nōn scrīpsisse, quod mihī accideret, quoniam tē īnfēlicem faceret, audīvī. Sed nunc, quia omnia ad fīnem adducta est et mox convalēscam, tōtam fābulam audīre velle putō.

In postrēmīs litterīs narrāvī dē nigrō fēle novō, Caesare, quī apud Nelson iniit, et quōmodo timērem, nē eum cōgnōscerem. Ut prīmum nāsus iterum videndus erat, Dickinson jūdicis fēlis, cuius vetus animus bonus et hospitālis, quamvīs stultus sit, mē et illum quoque ad theam bibendum invitāvit. Cunctae aliae fēlēs post merīdiem venīre invitātae sunt et jocum māgnum mūrēs vēnandō in jūdicis horreō habēmus.

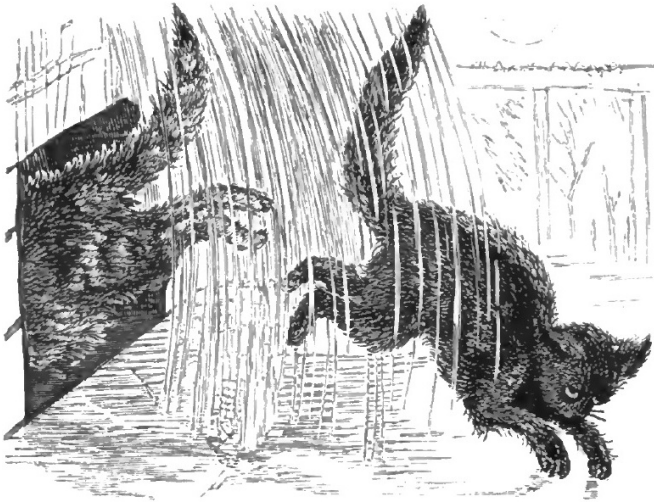
»Egō apud iūdicis felem et Caesarem.«

Epistulae fēlis

Caesar certē pulcherrima et nōbilissima fēlis est, quam nōvī. Mē maximē observāvī – quin etiam tantum, ut ūna ex miserīs sēmimortuīs fēlibus Faucium Molārium tam mihī invida fīat, ut mē īnsiliret et aurem mordēret, quoad sanguinem funderet. Id festum corrūpit. Sed Caesar mēcum domum iit, ergō meā nōn interfuit. Tum sub fenestrās sēdimus diūque colloquium habuimus. Cōgītātiōnēs in verba ejus ita corrēxī, ut Mariām fenestram aperientem nōn audīrem, et proptereā territa sum, quum subitō in nōs cōpia aquae fluerētur. Ita riguī, ut omnem animī praesentiam amitterem. »Valē« nōn dīcēns in fenestram cellāriam, ad quam sēdimus, saluī.

Ō cara Helena, numquam apta ad fiendum pingere possum! Quum ad brassicās ā mē expectās, quae sub fenestrā jacēret, quum postrēmum in cellā fuissem, dēscenderem, dēmersa et dēmersa in taetrā māteriā tenācī atque pītuītōsā atque mollī, quae mē magis clausisset et suffocāvisset. Sed fēliciter, quum dēmergerer, aliquid dūrī in ūnā parte sēnsī et multō labōre unguīs meīs cēpī. Latus dōliī apertum est et ūnā unguā super angulum capere cōnfēcī. Tarda languēscēns pependī, dum rēs ātrox oculōs atque aurēs meōs tēxit et malō odōre suffocāvit. Clāmā-

patreon.com/tusculanum

»*Aqua in nōs fluitur.*«

Epistulae fēlis

vī quam maximā vōce potuī, quae nōn vēre māgna fuit, nam, quum ōs sē aperiēbat, rēs dē vibrissīs flūxit. Sed Caesarem dēspērātum ad fenestram stantem clāmāvī et explicāvī, quam bene potuī, quid mihī factum esset, et implōrāvī, ut clāmāret, quam maximā vōce potuisset, nam sī ullus nōn veniat, certō moriar. Prīmum dēsīlire et mē adjuvāre īnstitī, sed eō stultissimum factū dīxī. Sī dēsīluisset, uterque submersī essēmus. Ergō clāmāre suprēmō vōce coepī et inter clāmōres ejus et meī satis spatīi strepituī aliō erat.

Tum fenestrae apertae sunt et avum tuum maledicta et baculum in Caesarem jactāntem audīvī. Fēlīciter fēlis tam prope domum erat, ut baculum nōn percuteret. Tandem avus tuus scālās dēscendit postīcumque aperuit. Caesar ita perterritus est, ut sē prōriperet, quod numquam expectāvī, sed adhūc amīcī sumus. Quum eum currentem et sē paenitēre, quod nōn adjuvāre posset, ēminus revocantem audīrem, animō dēficiēbam et paene mīssissem dē angulō et ad vadum mersissem; at avus tuus mē mīrē clamāre animadvertit et portam ad cellam aperuit: »Fēlis«, inquit, »in periculō versātur, putō.«

Tum operam dedī et etiam miserius clāmāvit. Utinam exclāmāre potuissem: »Immō etiam! In liquōre mergor. In quō nesciō, sed in malō quam aquā!« Nihilōminus mē intellēxit et cum lanternā dēscendit. Quum mē vidērem, lanternam dēposuit et ita rīsus est, ut sē aegre movēret. Id Crudelissimum, quod fēcisses, dūcō. Sī nōn ante mortis portam fuisset, virō quoque rīsa esses, nam, quum oculī meī plēnī terribilis essent, ēdentulum pilleō rubrō vestītum vidēre potebam.

Advocāvīt Mariām et mātrem tuam ad scālās suprā stantem: »Dēscendite!«, inquit, »Dēscendite! Ecce fēlis in doliō liquidī sāpōnis plēnō!« et iterum rīsae sunt et ambō rīdentes scālās dēscendērunt, vel bēnigna māter tua, quam numquam ullō in tālī periculō versātō rīdentem ducō. Prīmum nēscīre, quid agendum fuerit, vīsī sunt et timēre coepī, nē submergar, dum spectantēs stent, nam melius, quam iī potebant, scīvī, quōmodo infirma facta sim, quod tandiū angulum dōliī tenuēret.

In extrēmō avus tuus illud jūs jūrandum jūrāvīt – sciō, quod dicō. Illud, quod semper jūrāvīt, sī sē paenitet – et mē cervīce sustulit tenēns, quoad potuit, quum sōpā dē crūrībus et caudā ucreātīm plueret. Mē in culīna tulit et

Epistulae fēlis

in mediō solō posuit. Tum mē circumstantēs iterum tam cachinnō rīsī sunt, ut coquam ē dormītōriō ejus cum cēreō sellā in manibus currentem, quae scelestōs irrūpisse putāverit, excītārent. Tandem māter tua: »Misera Fēlēcula«, inquit, »Tē rīdēre, quamquam tantōs dolōrē habeās, nōn decet.« (Dē ea rē cōnsēnsī!) »Marīa, affer parvum lābrum. Sōlum nōbīs agendum est eam lavāre.«

Quum audīrem, paene eōs mē in sōpā rēliquisse cupiō, nam sī quid forte sit, quem timeam, eadem aqua sit. Nihilōminus invalida eram et mē in alveum aquae gelidae plēnum mersērunt et Marīa mē asperīs manibus perfricāre coepit, quae – tē affirmō – ab iīs tuī atque tuae mātrīs differunt. Iterum rīsī sunt, quod illae spūmam niveam fēcērunt. Duābus minūtīs tōtus alveus tam niveus erat quam aqua sub rotā molāre, quam ūnā saepe vidērunt. Cōgitāre potes, quantopere oculī meī ūrantur. Semel mihī pedēs ardussī, quum offam būbulae, quae dē crātibus cecīdisset, ex carbōnibus sūmerem, sed ille dolor nihil sānē prae hāc est. Iīs alveum deciēs vacuēfacendum et supplendum fuisse numquam putābis, ut pellis ab sāpōne pelle lauta sit.

»Avus tuus mē servāvit!«

Epistulae fēlis

Hīs factīs tam frigida, tam dēfatīgāta sum, ut nōn mō-
vēre possem et illī mē moritūram esse cōgitārent. Sed mā-
ter tua mē in unam ex veteris scutulātis tuniculīs tuīs in-
volvī. Nunc Mariām vel meī miseret, quamquam prī-
mum inimīca eram mihī impendiō plus doluit, quam ne-
cesse erat, ut mē lavāret. Nunc »Tū nihil es«, inquit, »ni-
sī misera bēstia fēlium, certō. Sed mihīmet doluit, sī domi-
cella tē mortuam inveniēns redeat.«

Intellegis: Amor tuus mē adjūvit, etiamsī abes. Ma-
ximē dubitō, an morbum meum cūrāre, nisi tibi, ope-
ram dederint. Sed ceterī mihī proximīs litterīs relinquen-
dī sunt. Nōndum satis vīrium habeō, ut magis quam duās
hōrās scrībam.

patreon.com/tusculanum

VI.

FĒLĒCULA HELENÆ SUAE SALŪTEM DĪCIT.

INCIPIAM ab illō, cum quō in ultimīs litterīs dēsiverim. Ut fortasse imagināre potes, omnīnō nōn dormīvī illā nocte; tam breviter nē dormīvī quidem, quamdiu fēlēs merīdiāre dīcuntur, quamquam īnscia sum, num fēlis modus merīdiandī ab eō virōrum fēminārumque differat. Tōtam noctem tremebat et mihi dolēbat, quum movēbam. Prīmā lūce avus tuus dēscendit et, quum faciēm meum vidēret, idem jūs jūrāvit. Omnēs nōn nescīmus, quid faciat, sī eō modō jūs jūret. Ille omnēs tibi factūrus, quam possit, et sē paenitēre sibi vult, quod sē nimis paenitēre vidērī timeat. Nōnne meministī eum jūrāre tibi, quum māgnus dēns duplex tibi vellerētur, ducenta dollaria dāre?

Esto! Mē in bracchia sua posuit et in cēnāculum tulit; perfrīgidum erat. Mariā mēnsam jentāculō ponente īgnis fovēns in focō erat. »Mariā vah!«, avus asperrimō cum

vōce inquit, »Tū in cellam subtēgulateam eās et cūnās dēferās.«

Aegrōtāverim licet, faciē illius ridēre nōn rētinuī. Quamque fēlem rīdendam facere satis erat

»Istam fēlem, domine, in cunīs pōnere, nōne vīs?«
»Quod imperāta sīs, faciās!«, respondet avus cum gravissimō vōce, quae semper tam terret. Jam ipse terruī, quamquam caput meum mulsēns, »Misera Fēlēcula«, inquit, »Misera Fēlēcula, quiēsce.« Paulō post Marīa cūnās portāns quālī sonitū ad īgnem posuit, ut eās nōn frangere mīrārer. Semper rēs franget, quum acida est, sed semper nescīvī, cui bonō esset. Tum avus tuus lectum amoenum in cūnīs ex Carolī opertōriō et veterī pulvīnō fēcit et in eō mē involūtum posuit, quasī in vestimentō tuō fuisset. Mater, quum cubiculum intrāret, paene aequō modō rīdēns ut tunc, quum mē in doliō liquidī sāpōnis plēnō vidēret, »Quārē, pater?«, inquit, »Nimis senex es, ut cum fēle in cūnīs lūdat!«

Tum senex nōbilis rīsus est, quoad lacrimae genās rutilās dēflūxērunt. »Ita est«, respondit, »Tībī ūnam narrō: Lūdam, quoad mīsera fēlēs convaluerit.« Tum ascendit et lagoenam aliquō mollissimō atque lubricō ut adipi-

Epistulae fēlis

»Avis tuus mē in cūnīs posuit.«

de plēnam dētulit et oculīs meīs illēvit, ut iī meliōre viderētur. Hīs factīs mihi lac cum haustō optimī spiritūs vīnī dedit. Perdifficile est haurīre, sed satis dictī intēlle-xī, ut mē numquam convalescere persuādērer, nisi bibe-rim. Post jentāculum ire cōnāta sum, sed pēs dexter omnis claudus erat. Pedem primā faciē frāctum, at tandem luxā-tum atque ligandum dūxērunt.

Ligāmenta ūmida cum aliquā rē tam male olente erant, ut diē primō aut secundō nauseāvī. fēlēs hominibus nāsi-bus superant, sed ligamentīs assuēfēcī et pēdī miserō tam bene fēcit, ut tamen tulissem, sī bis male oluisset. Trēs diēs in cūnīs mihi jacendum erat. Quum avus tuus mē extrā hīs dēprehendebat, mē increpābat et repōnebat. Māne molles candidam rēs in oculīs meīs pōnebat et ligāmen-ta commūtābat. Et – ō cara Helena! – Quam cēnam ha-bēbam! Paene idem cībus mihi cenae, quī ceterīs erant. Numquam contenta in casam veterēs reliquiās ēdere fu-tūra putō.

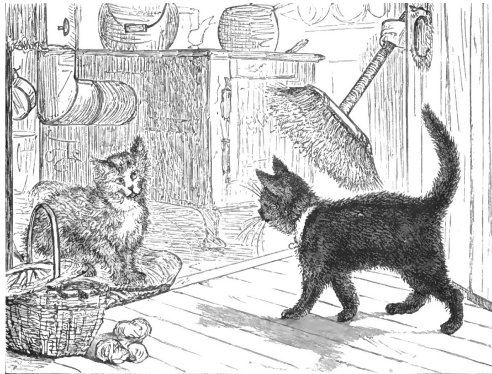
Quum in cūnīs jacērem, ab duābus rēbus turbāta sum: Primum omnēs, quī mātrem vīsum intrāvīt, rīdebant, quasī meō faciē dēsinere nōn potuissent. Dēnique mīse-rum Caesārem ubīque clamantem atque mē magnā cum

Epistulae fēlis

vōce vōcantem audībam. Scīvī eum mē mortuam dūcere. Omnia fēcī, ut māter benīgna clāmōrem ejus animadverteret, nam hanc illum introīre et mē vidēre sinere scīvī. Caesarem nihil, nisī aliquam fēlem errantem, dūcere vīsa est. Hominēs numquam vōcēs alterius atque alterius fēlis discernere videntur, quamquam hae tam variae quam illiae hominum sunt. Cum nobilissimō altissimōque vōce, quam numquam audīvī, Caesar dīxit. Quondam, quum mihī satis vigōris fuisset, ut in culīnā versārēr, intrō inter crūrēs lanīi carnem ferentis serpsit. Antequam dīcere potuī, Marīa scōpīs aggressa est et ille fugāvit.

Tamen ille mē vīventem vīdit itaque operae paululum pretium est. Timeō, nē nōnnullōs diēs, dum eum videam, expectam, nam mihī omninō exīre nōn sinitur et ligāmenta etiam nunc in pedibus ligant. Cūnae sursum latae sunt et in opertōriō Carolī post casam dormiō. Mātrem tuam fēlem rheuma habēre hodiē dīcentem audīvī. Nōn intelligō, sed putō. Ubīque doleō, quum eō, et faciēs mea mihī vidētur, quasī Jacobī fēlis essem, quae vetustior homine senissimō oppidī dīcitur, sed scīlicet maledictiō est.

Maximē sollicitōr pelle meō. In nōnnullīs locīs cadit: Vacua macula ad cervīcem est, quae est duplex quam ma-

»*Marīa scōpīs aggressa est et ille fugāvit.*«

Epistulae felis

nus tua; ibi ex doliō sublāta sum; quumque labor, ōs est pellium plēnus, quod molestiā mē afficit. Hodiē avus tuus dīxit sē dominae alicujus cērōmā capillōrum cōnātūrum esse, deinde omnēs rīsī sunt. Tum mē tam celeriter, quam possem, prōripuī, et illī magis magisque rīsī sunt. Post trēs aut duo diēs iterum tibi scrībam et nārrābō, ut valeam. Tē mox reditūram esse sperō.

patreon.com/tusculanum

VII.

FĒLĒCULA HELENÆ SUAE SALŪTEM DĪCIT.

PERGĀVĪSA sum, quod tū proximō hebdomade domum redībis. Nihil, nisi id, cōgitāre possum. Sōlum ūnum incommodum est, id est: mē ita pudet miseram abs tē vīdērī. In proximīs litterīs tibī nārrāvī pellem meum cāsūrum esse. Varia subsidia, quod comīs bonō dīcuntur, avus tuus temptāvit, sed nihil effēcit. Meā sententiā nōn intellegō, cur efficiat, nam coma et pellis varius est.

Jam initiō cutem meum aliquā rē illinere, quae cutem capitis hūmānī intendit, nihil valēre scīvī atque adeō cutem hūmānūm illinere nihil valet, sī capite avī, quod nūdum et roseum ut lactēns est, aestimō. At mihī tam benignus fuerat, ut eae omnia sineret, et quottidiē rēs novam perungit, quod magis magisque priōre male olet. Fierī nōn potest, ut mūrēs appropinquem. Pistoliō jaculārī, ut mē venientem animadvertat, malim, quam fragrāns appropinquāre, ut mē citius olfaciant quam videant. Prae-

ter pellem beātissima sum, nam valeō nimis magis quam umquam per tōtam vītā valūi et duplex crassa sum ut, quum redierās. eae rēs, quae etiam accidant, aequō animō occurrere cōnor, at difficile est mē terrōrem vīvere ūsque ad vītā extrēmā. Umquam bēstiam sine pelle fēlem dūcī nōn putō.

Hōc māne avus tuus mentum mulcēns mē diū īnspexit. »Putāsne«. tandem inquit, »fēlem calvam tondēre bonō esse?« Dictō nōn jam restitī clamāre et māter tua respondit: »Bēstiam intellegere, quum dē eā loquāmur, crēdō.« Sānē intellegō! Cur nōn intellegam? Homīnēs numquam fēlibus aurēs animadvertere videntur! Putō: Magis quam cautī fuissent, sī animadvertissent. Saepe gaudēbant, sī liberōs ex cubiculō mittebant, at mihi manēre licēbat, quum nōn nesciret liberōs quam mē dīmidium neque animadvertere neque intellegere quidem. Multae domūs abs mē habitae erant, priusquam ad tē vēnit, dē quibus fabulās narraverim, sī volō.

Caesar roseās maculās, hinc atque illic in pelle, amāre simulat. Scīlicet dīcit, nē laedeat mē, quoniam estne nātūrā hūmānā – dicō fēlīnā – hoc modo agere? vidēs: Tam magis temporis inter vīres et fēminās quam fēlēs ēgerō, ut

Epistulae fēlis

assiduē sermōnibus, quī ex ōre fēlis prāvī sonent, ūtar. Sed
satis nōvī, ut omnia, quae dīcam, plānē rēcta esse sciās. Et
nunc sperō, cara Helena, tē meam foeditātem vidēre parā-
visse. Amōrem tuum meā faciē necātūrum īrī sōlum cōn-
fidō. Sī mē minis amēs, trīstis, sed semper tē amāns erō.

patreon.com/tusculanum

» *Amōrem tuum meā faciē necātūrum irī solum cōnfidō.*«

VIII.

HELENA LECTŌREM SALŪTEM DĪCIT

NŌN certa sum meam Fēlēculam hās epistulās scrīp-
sisse. Eae semper cum illīs matris vel aliōrum ami-
cōrum mē assecūtae sunt. Quum domī essem, numquam
Fēlēculam epistulās scrībentem deprehendebam, sed ra-
tiō scrībendī sordissima et nōmine Fēlēculae subscrīptae
erant. Māter vultum arcānum faciēbat, quum dē iīs quae-
rerem, quasi sēcrētum māgnū occultāret. Dum adolēvī,
numquam dubitō, quīn fēlis meae noctū eās scrīpsit.

Scrīptae sunt, quum puella parva et
longē ab domō cum patre in itinere
essem. Propriō currō iter fēcimus et
erat amoenissimum, quod mihi acci-
dit. Vestimenta mea et patris in vīdu-
lum scorteum involūta sunt, quod lō-
rīs sub currīs torquēns pependit. Egō
et pater montēs arduōs ascendit, quia vetus Carolus,

equus noster, nōn fortis erat et vīdulum vīdebat, dum post currum cucurrī. Modum incertissimum ad vīdulum ferendum mihi vidētur. Vestem optīmam in fascem positam esse, ut in gremiō meō feram, cupīvī. Solum incommodum itineris amoenī erat – timuī, nē vīdulum ab nōbis neglectum cecidisset et in viā relīquisset et nulla vestis mihi mānsisset, ubi domum amitae assecūta sīmus. At vestimenta certae erant et optimā veste ferendā delectāta sum. Tam stulta eram mē arcem facere ē cloācā.

Quartā diē post adventum nostrum litterae māmmae cum multīs īnstitutiōnibus dē mōribus et litterīs Fēlēculae contentae mihi redditae sunt. In sinū subligāculi ambās semper cōservāvī. Prīmāe litterāe erant, quās umquam accēpī, et eā rē superbīvī. Omnibus dēmōstrāvī et omnēs eā Fēlēculae rīsī sunt abs mē quaerentem, an hās epistolās ā Fēlēculam ipsam scrīpsisse putārem. Forsitan mammam fēlis pedem cum stilō tenēre putāvī, ut nōnumquam prō mē mānum tenuit et stilum dūxit, ut nōnulla verba scrīberet. Pāpam petō, ut in ejus litterīs abs mammā quaereret, an illius modō Fēlēcula litterās scrīpsisset. Sed, quum proximae litterae mammae advenīrent,

Epistulae fēlis

hanc sententiam ex eīs recitāvī: »Dīc Helenam mē nōn ad scribendum Fēlēculae mānum tenuisse.«

Itaque certa sēnsī Fēlēculam ipsam scrīpsisse. Ut tē dīxī, fēmina magna adolēvī, quum dubitāre coeperem. Fēlēculam tam mīram dūxī, ut eae nihil nimis multa esset. Fēlem nōn scrībere aut legere posse nōn nescīvī; sed putō numquam esse fēlem ut Fēlēculam meam in mundō. Multī annī praeterēre, quum Fēlēcula mortua est, sed ante oculōs adhuc vīdī, quasī herī vīvam vīderet.

Catulus parva erat, quum eam acciperet, sed crēvit celerimē et major facta est, quam voluī. Eam parvam manēre voluī. Pellis ejus cānus pulcherrimus cum līneīs in lateribus ut tigrium erat. Oculī maximī et aurēs longī acutīque erant, ut paene vulpes vīderētur. Tam lāta et subdola erat, ut eam ex parte vulpīs nātam esse nōnnulī putārent. Ūnam rem faciēbat, quam numquam aliās fēlēs facere audīvī: Latitare atque quaerere lūdebat. Audivistine fēlem hoc lūdere? Praeclarissimum erat suā sponte lūdere: Quum mē portam in hortō lūdō finītō claudentem audiēbat, scalās ascendebat tam celerimē, quam potebat, et dēsUPER per pluteum spectāre potebat. Quum jānuam aperebat, laeta clamābat, sicut fēles clamat, ut catulum

suum advocet. Et quum scālam p̄imam ascendebam, sē prōripiēbat et lectō occultābat et, quum cubiculum assecūta essem, nulla Fēlēcula vidērī potebat. Sī clamāverim, ex lectō vēnerit. At sī ex cubiculō ierim et scalās sine verbīs descenderim, paulō post ad summam scālam rēvolāverit clamāveritque. Quum apparēbam, sē proripebat et ut antea lectō occultābat. Interdum ter aut quater fēcit et mātrī gaudium erat id peregrīnīs mōnstrāre.

Īnsolitum erat: Numquam bis faciēbat, quum peregrīnus spectābat. Quum clamābat et peregrīnus spectābat, ex lectō ībat et ad mē modestissimē veniēbat, quasī fortuitō apud lectum fuisset. Et nihil refert, quodcumque faciēbam: Jocus praeteriit.

Mē sequēbātur quasī canis, quōcumque ībam. Quotidie in lūdum sequēbatur et difficile erat eam impedire, quōminus mē in ecclēsiā sequerētur. Quum mē sequēbātur, hōminēs rīdebat, tum etiam, quum nōn deceret et omnēs maerērent. Apud sepultūram professōris erat: Familiae professōrum ūnā sēdērunt. Et, quum id tempus ex domibus īre inque currum īscendere ad sepulcrētum eundum advenīret. Quum nostrae partēs essent, pater et māter bracchīs conjūctī p̄imī, secunda soror tertiaque

Epistulae felis

egō surrexērunt. Quis gravis surget, nisi Fēlēcula mea, quae post mē in cubiculum ab turbā nōn animadversa ir-rēpsit.

Lentō modō nōs post mē et sorōrem secūta est, qua-sī reliqua pars familiae fuisset (et erat quidem!). Homi-nēs subridēbant, quum per jānuam praeterīrēmus et scā-lās ascenderēmus. Nōnnullī vīrōrum atque puerōrum il-lic stantēs rīsī sunt. Nōn mīrāta sum, nam rīdiculum vidē-bantur. Paulō post aliquis excucurrit et Fēlēculam cēpit. Quem clāmōrem dēdit! Rāsīt unguibus faciēm ejus, ut il-le eam ēmitteret. Quum vocem Fēlēculae audīrem, con-vertī et grave sonō clamāvī. Ad mē celeriter cucurrit, eam sustulī et tulī in brachiō meō. Etiam patrem et mātrem paululum rīdentem vīdī. Sōla sepultūra erat, quae Fēlēcu-la adfuit.

Fēlēcula vītam multōs annōs post eventūs in litterīs de-scriptōs ēgit. Tempus longum praeterībant, dōnec pellis post casum in dolium sāpōnis plēnum iterum crēvit. At in extrēmō succrēvit et tam pulcher quam anteā vīsus est. Nēmō cōgnōvisset, quod accidisset, nisi oculī ejus īfirmī fuisset. Angulī numquam sānātī sunt miseraque Fēlēcu-la semper sēdēbat et lavābat interdum mē clāmāns atque

spectāns. Ūnumquodque mulcēre in oculōs mihī dīcere vidēbātur: »Nōnne vidēre quam sauciī sint oculī meī? Quārē nīl facis?«

Neque bona mūrum vēnātrix, neque bona lūstrix. Mā-trem quondam alicui dīcere recordor: »Fēlēcula indulgentiā cūnārum corrupta est: Utī ad extrēmum vītae oscillārī desiderem - putō. Et nimis hilarum est sē nāsum ejus abtrahere, sī dūra bībula carnem dem. Dolendum est, quod umquam teneram dēgustāvit.«

Postrēmō pastibus opulentīs et exercitātiōnibus paulīs tam pinguis, ut rudis esset, tam pigra facta est, ut nihil faceret, nisī in pulvīnō jacēret.

Eae sella parva, quae pulvīnōs viridēs habēbat, angustior facta est, in quā multōs annōs dormīvit, et, quae mihī paululum prōfuit, quia illa in eā dormīvit. At nunc, quoniam eae angustior facta est, ubīque amoenissima loca, quae invenīre potuit, sūmpsit. Nunc sponda, nunc sella, nunc alicujus lectus fuit.

Sed ubicumque jacēbat, certō loca erant, in quibus obrerat, et misera Fēlēcula praeceps dejecta dē sellīs, amōta ab spondīs, ex lectīs expulsa est, ut eae movendum esse intellexeret, quum aliquem sellam, spondam lectam ap-

Epistulae fēlis

propinquantem vidēret. Lepidissimum erat faciēm ejus crīminōsum atque vulnerātum vīdēre, quō lenta exsurgeret, tenderētur, abīret propinquum locum ad dormiendum quaerēns. Quisque praeter mē eam ōderant; cum servīs multa proelia committebam. Etiam benīgnissima māter dēfātigātā quondam, »Helena«, inquit, »Fēlēcula tam vetus et pinguis facta est, ut nōn jam amoena neque eae ipsī neque aliīs esset. Clementis esse eam necāre putō.«

»Fēlēculam necāre!«, lacrimāns clāmāvī tantō vōce, ut māter perterrita est, quoniam citō dīceret: »Ā! Nīl rēfert. Nē fiat, nisi necesse sit. Sed Fēlēculam semper īnfēlicem vīvere, nōnne vīs?«

»Nōn īnfēlix est!«, clāmāvī, »Modo somnī plēna. Sī hominēs eam relinqueret, per totum diem dormīret. Malum est eam necāre, quasī mē necāres!«

Deinde Fēlēculam observāvī tulīque in lectum diū ūnōquōque nocte. Sed Fēlēulae diēs versērunt. Cras quondam, antequam exsurrēxeram, māter in cubiculum vēnit sēditque in lectō meō. »Helena«, inquit, »Aliquid mihī narrandum est, quod faciēt tē pessimam. Sperō tē puellam probam fore, quae mātrem īnfēlicem factūra sis.

Sciō patrem et mātrem semper agere, quod nōbis optimū vīdeātur.«, sollicita, sed nōn Fēlēculam cōgitāns quaesīvī.

»Numquam Fēlēculam vidēbis«, respondit, »Mortua est.«

»Ō, ubi es?«, clāmāvī, »Quid necāvit? Nōnne vivēscet?«

»Nōn vivēscet«, respondit, »In aquā mersa est.«

Tum intellexī. »Quis fēcit?«

»Jōsīās cōsobrīnus«, respondit, »Et animum attendit Fēlēculam nōn laborāre. Statim in fundum mersa est.«

»Ubī mersistī?«, quaesīvī.

»Apud molās, ubī aqua altissima sit«, mātēr respondit, »eum eō ire petīvimus«

Verbīs dictīs flēvī.

»Locus est, ad quem cum eā lūsum ībam«, clāmāvī, »Nec umquam ībō, dum vivō, nec umquam cum Jōsīā cōsobrīnō loquar - numquam!«

Mātēr mē cōsolārī cōnāta est, sed frūstrā. Ācerbissimō dolōre affecta est.

Epistulae fēlis

Quum jentātum īrem, Jōsīās cōnsobrīnus ibī sēdit sēcūrus diurnum legēns. Studiōsus erat, quī apud nōs pernoctābat. Faciē ejus indignātiō atque maeror ērūpit. Iterum clāmāre atque flēre ad eum currēns coepī. Pūgnum fēcī et vultum percussī.

»Dixī«, inquit, »mē numquam tēcum loquī, dum vīvam. Sed dīcam: Modo interfector es, verus interfector tū es! Et missiōne inceptō sperō anthrōpophāgōs tē ēsūrōs. Sperō eōs tē vīvōs ēsūrōs, interfector!«

»Helena Marīa!«, pater inquit, »Helena Marīa, relinque statim hoc cubiculum!«

stomachōsa abiī, »Interfector est«, murmurāns, »Sperō eum in aquā mersūrum, nisi ēsūrum, irī! Biblia dīxērunt: >Et in quā mēnsurā mēnsī fuerītis, remētiētur vōbīs.< In aquā mergendus est!«

Verbīs murmurātīs sine jentāculō mihi abeundum est. Post jentāculum Jōsīae cōnsobrīnī vēniam rōgāre coācta est. Sed nōn animō, sed labrīs verba, quae mihi dicta sunt, iterāns modo rōgāvī. Et ex eō tempore nec umquam cum eō loquī, nec spectāvī.

Māter benīgna mihi novam fēlem petere obtūlistī, sed nōluī. Tum Annae sorōrī fēlis dōnata est, sed neque cum

patreon.com/tusculanum

hāc lūsī, neque animadvertī. Tam fīdēlis eram quam mihi
Fēlēcula. Numquam habuī aliam Fēlēculam!

Epistulae felis

